

Acció de fàrmacs antipsicòtics sobre el circuit escorça prefrontal-nuclis del rafe

Tesi Doctoral presentada per
Mercè Amargós i Bosch
Barcelona, maig de 2005

**TREBALL PRESENTAT PER A OPTAR AL GRAU DE DOCTOR EN FARMÀCIA
PER LA UNIVERSITAT DE BARCELONA, PROGRAMA DE DOCTORAT DE
NEUROCIÈNCIES (Departament de Biologia Cel·lular i Anatomia Patològica,
Facultat de Medicina, Universitat de Barcelona).**

**DEPARTAMENT DE NEUROQUÍMICA
INSTITUT D' INVESTIGACIONS BIOMÈDIQUES DE BARCELONA (IIBB)
CONSEJO SUPERIOR DE INVESTIGACIONES CIENTÍFICAS (CSIC)**

Els directors:

**Dr. Albert Adell i Calduch
Científic Titular del CSIC**

**Dr. Francesc Artigas i Pérez
Professor d' Investigació del CSIC**

**Signat: Mercè Amargós i Bosch
Barcelona, maig 2005**

El present treball ha estat finançat amb els següents projectes:

1. Control de la actividad de las neuronas aminérgicas (5-HT y NA) por la corteza prefrontal. CICYT SAF 2001-2133.
2. Nuevas estrategias terapéuticas en el trastorno depresivo mayor. Fundació La Marató de TV3.
3. Circuitos de control de las neuronas serotoninérgicas y su regulación por antidepresivos. Estudios preclínicos y clínicos. Fondo de Investigación Sanitaria (FIS 2001-1147).

I ha estat realitzat amb l' ajuda de la següent beca predoctoral:

“Beca de Formació de Personal Investigador Institut d' Investigacions Biomèdiques August Pi i Sunyer (IDIBAPS)”.

ÍNDEX

I. INTRODUCCIÓ 1

1. ESQUIZOFRÈNIA.....1

1.1. Etiologia.....2

1.2. Fisiopatologia i models animals d' esquizofrènia.....3

1.2.1. Hipòtesi dopaminèrgica.....4

1.2.2. Hipòtesi serotoninèrgica.....6

1.2.3. Hipòtesi glutamatèrgica.....8

1.2.4. Hipòtesi del neurodesenvolupament.....11

1.2.5. Hipòtesi genètica.....12

2. ESCORÇA PREFRONTAL.....13

2.1. L' escorça prefrontal i la seva implicació en l' esquizofrènia.....13

2.2. Citoarquitectura de l' escorça prefrontal.....17

2.3. Connectivitat.....20

2.3.1. Connectivitat amb el tàlem.....22

2.3.2. Connectivitat amb els nuclis aminèrgics del mesencèfal.....23

2.4. Neurotransmissors i receptors presents a l' escorça prefrontal medial.....26

2.4.1. Receptors serotoninèrgics26

2.4.2. Receptors adrenèrgics30

2.4.3. Receptors dopaminèrgics32

2.4.4. Receptors glutamatèrgics33

3. FARMACOLOGIA DELS TRACTAMENTS ANTIPSICÒTICS.....36

3.1. Fàrmacs antipsicòtics.....36

3.2. Altres tractaments (experimentals).....39

II. OBJECTIUS 41

III. MATERIALS I MÈTODES 45

1. MATERIALS	47
1.1. Animals d' experimentació	47
1.2. Compostos i fàrmacs emprats	47
2. MÈTODES	49
2.1. Construcció de les sondes de diàlisi	49
2.2. Implantació de les sondes de diàlisi	50
2.3. Obtenció de mostres de dialitzat cerebral	53
2.4. Administració de fàrmacs	55
2.4.1. <i>Administració local</i>	55
2.4.2. <i>Administració sistèmica aguda</i>	56
2.4.3. <i>Administració sistèmica crònica</i>	57
2.5. Inactivació dels receptors 5-HT_{1A} i 5-HT_{2A} de rata	58
2.6. Model de desinhibició talàmica	59
2.7. Comprovació de la localització de la sonda de diàlisi	59
2.8. Anàlisi de les mostres de diàlisi	61
2.9. Anàlisi estadística de les dades	63

IV. RESULTATS 65

Treball 1	67
Co-expression and <i>in vivo</i> interaction of serotonin _{1A} and serotonin _{2A} receptors in pyramidal neurons of prefrontal cortex	
Treball 2	89
<i>In vivo</i> modulation of 5-hydroxytryptamine release in mouse prefrontal cortex by local 5-HT _{2A} receptors: effect of antipsychotic drugs	
Treball 3	103
<i>In vivo</i> efflux of serotonin in the dorsal raphe nucleus of 5-HT _{1A} receptor knockout mice	

Treball 4	113
Stimulation of α_1 -adrenoceptors in the rat medial prefrontal cortex increases the local <i>in vivo</i> 5-hydroxytryptamine release: reversal by antipsychotic drugs	
Treball 5	127
Antipsychotic drugs reverse the AMPA receptor-stimulated release of 5-HT in the medial prefrontal cortex	
Treball 6	155
Clozapine, but not haloperidol, suppresses serotonin efflux in medial prefrontal cortex elicited by phencyclidine and ketamine.	

TREBALLS ANNEXES

Treball 7	171
Effects of acute olanzapine after sustained fluoxetine on monoamine efflux in the rat frontal cortex	
Treball 8	185
The therapeutic role of 5-HT _{1A} and 5-HT _{2A} receptors in depression	

V. DISCUSSIÓ	201

VI. CONCLUSIONS	221

VII. BIBLIOGRAFIA	225

ABREVIATURES

1S,3S-ACPD	Àcid 1S,3S-aminaciclopentà dicarboxílic
5-HIAA	Àcid 5-hidroxiindolacètic
5-HT	5-Hidroxitriptamina o serotonina o serotoninèrgic
8-OH-DPAT	8-Hidroxi-2-(di- <i>n</i> -propilamino)tetralina
AAT	Antipsicòtics atípics
AID	Àrea insular agranular dorsal de l'escorça prefrontal lateral
AIV	Àrea insular agranular ventral de l'escorça prefrontal lateral
AMPA	Àcid α -amino-3-hidroxi-5-metil-4-isoxazol propiònic
AP	Antero-posterior
ARNm	Àcid ribonucleic missatger
AT	Antipsicòtics típics o clàssics
ATV	Àrea tegmental ventral
BAY x 3702	R-(-)-2-[4-[(croman-2-ilmetil)-amino]-butil]-1,1-dioxo-benzo[d]isotiazolona
CB	Proteïna d'unió a calci calbindina
CCK	Neuropèptid colecistoquinina
Cg1	Àrea cingulada anterior de l'escorça prefrontal medial
CM	Nucli centromedial del tàlem
CP 93129	1,4-dihidro-3-(1,2,3,6-tetrahidro-4-piridinil)-5H-pirrolo[3,2-b]pirridin-5-ona
CR	Proteïna d'unió a calci calretinina
DA	Dopamina
DCS	D-cicloserina
DE	Diàmetre extern
DI	Diàmetre intern
DMSO	Dimetil sulfòxid
DMT	N,N-dimetiltriptamina
DOB	4-Bromo-2,5-dimetoxifenilisopropilamina
DOI	1-(2,5-dimetoxi-4-iodofenil)-2-aminopropà
DOM	1-(2,5-dimetoxi-4-metilfenil)-2-aminopropà
DOPAC	Àcid 3,4-dihidroxifenilacètic
DV	Dorso-ventral

EDTA	Àcid etilendiaminotetraacètic
EEDQ	N-etoxicarbonil-2-etoxi-1,2-dihidroquinolina
EPF	Escorça prefrontal
EPFm	Escorça prefrontal medial
EPSCs	Corrents excitadors postsinàptics
GABA	Àcid γ -aminobutíric
GLU	Glutamat
HPLC	Cromatografia líquida d' alta resolució
IL	Àrea infralímbica de l' escorça prefrontal medial
i.p.	Administració intraperitoneal
ISRN	Inhibidor selectiu de la recaptació de noradrenalina
ISRS	Inhibidor selectiu de la recaptació de serotonina
KA	Kaïnàt
KO	Genoanul·lat, <i>knockout</i>
L	Lateral
LC	<i>Locus coeruleus</i>
LCR	Líquid cèfalo-raquidi
LDT	Nucli lateral dorsal tegmental
LO	Àrea orbital lateral de l' escorça prefrontal ventral
LSD	Dietilamida de l' àcid lisèrgic
M100907	R-(+)-alpha-(2,3-dimetoxifenil)-1-[4-fluorofeniletil]-4-piperidina-metanol
MD	Nucli mediodorsal del tàlem
mGluR	Receptors glutamatèrgics metabotròpics
MK-801	Dizocilpina
NA	Noradrenalina
NAA	N-acetilaspargat
NAc	Nucli accumbens
NBQX	2,3-dihidroxi-6-nitro-7-sulfamoil-benzo(f)quinoxalina
NDR	Nucli dorsal del rafe
NMDA	N-metil-D-aspartat
NMR	Nucli medial del rafe
NPY	Neuropèptid Y
NR	Nuclis del rafe
NRG1	Neuregulina 1
PCP	Fenciclidina

PET	Tomografia d' emissió de positrons
PL	Àrea prelímbica de l' escorça prefrontal medial
PPI	Inhibició pre-pols de la resposta al sobresalt (<i>pre-pulse inhibition</i>)
PPTg	Nucli tegmental pedunculopontí
PV	Proteïna d' unió a calci parvalbúmina
SB 242084	6-cloro-5-metil-1-[6-(2-metilpiridin-3-iloxi)piridin-3-ilcarbamòil]-indolina
s.c.	Administració subcutània
SN	Substància negra
SNC	Sistema nerviós central
SPECT	Tomografia computada de fotó únic
SS	Neuropèptid somatostatina
SV	Subiculum ventral
TTX	Tetrodotoxina
VCA1	Hipocamp ventral
VIP	Neuropèptid vasoactiu intestinal
VO	Àrea orbital ventral de l' escorça prefrontal ventral
WAY-100635	N-{2-[4-(2-metoxifenil)-1-piperazinil]etil}-N-(2-piridil)ciclehexà-carboxamida